AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)
2004. szeptember 30. *

A T-313/02. sz. ügyben,

David Meca-Medina (lakóhelye: Barcelona [Spanyolország]),

Igor Majcen (lakóhelye: Ljubljana [Szlovénia])

(képviseli őket: J.-L. Dupont ügyvéd)

felpereseknek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: O. Beynet és A. Bouquet, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: francia.

támogatja:

a **Finn Köztársaság** (képviseli: T. Pynnä, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg

a Bizottság 2002. augusztus 1-jei, a felperesek által a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) ellen előterjesztett, ez utóbbi által elfogadott és a Nemzetközi Úszószövetség (FINA) által végrehajtott egyes szabályzati rendelkezéseknek, valamint a doppingvizsgálatra vonatkozó egyes gyakorlatoknak a versenyre és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó közösségi szabályokkal való összeegyeztethetetlensége megállapítására irányuló panaszt elutasító határozatának (Meca-Medina és Majcen/NOB - COMP/38158. sz. ügy) megsemmisítése iránti keresete tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
(negyedik tanács),

tagjai: H. Legal elnök, V. Tiili és M. Vilaras bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. április 21-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Tényállás és jogi háttér

1 A Nemzetközi Olimpiai Bizottság (a továbbiakban: NOB) az Olimpiai mozgalom legfelsőbb hatósága, amely átfogja a különböző nemzetközi sportszövetségeket, köztük a Nemzetközi Úszószövetséget (a továbbiakban: FINA) is.

2 A FINA az úszósport tekintetében a Doping Control Rules (doppingvizsgálati szabályok, a továbbiakban: DC) megalkotásával ültette át az Olimpiai mozgalom doppingellenes szabályzatát. A DC 1.2a. szabálya szerint a doppingolás „olyan vétség, amelynek során a sportoló testének szöveteiben vagy testnedveiben tiltott anyag található". Ez a fogalommeghatározás megfelel a fent hivatkozott doppingellenes szabályzat 2. cikkének (2) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezésnek, amelynek meghatározása szerint a doppingolás „tiltott anyag jelenléte a sportoló szervezetében, ilyen anyag használatának vagy tiltott módszer alkalmazásának megállapítása".

3 A nandrolon és annak származékai, a norandrosteron (NA), és a noretiocholanolon (a továbbiakban együtt: nandrolon) tiltott anabolikus anyagok. Mindenesetre a NOB és a FINA által akkreditált 27 laboratórium gyakorlata szerint, valamint figyelembe véve a nandrolon szervezeten belüli termelődésének, azaz nem vétkes bevitelének lehetőségét, a férfi sportolók testében ezen anyag jelenléte csak a vizelet milliliterjében (ml) 2 nanogrammban (ng) meghatározott tűréshatár felett minősül doppingolásnak.

4 Valamely anabolikummal történt első doppingolás esetén a DC 9.2a. szabálya a sportolónak legalább négy évre történő eltiltását írja elő, ugyanakkor a DC 9.2. szabályának utolsó mondata, valamint a DC 9.3. és 9.10. szabálya lehetővé teszi e szankció enyhítését, ha a sportoló bizonyítja, hogy nem szándékosan alkalmazta a tiltott anyagot, vagy az adott anyag az ő gondatlanságának hiányában is jelen lehetett a szervezetében.

5 A FINA Doping Panelja (Dopping Bizottság) határoz a szankciókról, amelynek döntéseit a DC 8.9. szabálya szerint meg lehet támadni a Tribunal arbitral du sport (Sport Választottbíróság, a továbbiakban: TAS) előtt. A lausanne-i székhelyű TAS-szal kapcsolatos finanszírozási és igazgatási feladatokat a NOB-tól független szervezet, a Conseil international de l'arbitrage dans le sport (Nemzetközi Sport Választottbírósági Tanács, a továbbiakban: CIAS) végzi.

6 A TAS döntéseivel szemben a Svájci Szövetségi Bírósághoz lehet jogorvoslatért fordulni, amelynek hatáskörébe tartozik a Svájc területén hozott nemzetközi választottbírósági határozatok felülvizsgálata.

7 A felperes két hosszútávúszó sportoló, amely sport a vízi maratonnak felel meg.

8 A Salvador de Bahiában (Brazília) megrendezett hosszútávúszó világbajnokságon, ahol a felperesek az első, illetve a második helyet szerezték meg, az 1999. január 31-én végzett doppingellenőrzésen nandrolonszintjük alapján mindkettőjük tesztje pozitív lett. D. Meca-Medinánál 9,7 ng/ml-es, míg I. Majcennél 3,9 ng/ml-es értéket állapítottak meg.

9 A FINA Dopping Panelja 1999. augusztus 8-án hozott határozatával a két felperest négy évre eltiltotta.

10 A felperesek fellebbezését követően a TAS 2000. február 29-én hozott választottbírósági határozatával jóváhagyta az eltiltásról rendelkező döntést.

11 Tudományos eredmények 2000 januárjában igazolták, hogy bizonyos élelmiszerek, így például a nem herélt kan disznó húsának elfogyasztása esetén az emberi szervezet belső kiválasztással is termelhet nandrolonszármazékokat, amelynek mértéke így meghaladhatja az elfogadott tűréshatárt.

12 Figyelemmel erre a tudományos előrelépésre, a FINA és a felperesek 2000. április 20-án megkötött választottbírósági egyezséggel megállapodtak abban, hogy az ügyet újból a TAS elé terjesztik felülvizsgálatra.

13 A TAS 2001. május 23-án hozott választottbírósági határozatával két évre mérsékelte a felperesek eltiltását.

14 A felperesek nem éltek jogorvoslattal e választottbírósági határozattal szemben a Svájci Szövetségi Bíróság előtt.

15 A felperesek 2001. május 30-i levelükben panaszt terjesztettek elő a Bizottságnál a Szerződés [81.] és [82.] cikkének végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. első tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 3. cikke alapján az EK 81. és/vagy az EK 82. cikk megsértésére hivatkozva.

16 Panaszukban a felperesek felvetették a NOB által elfogadott, és a FINA által átültetett szabályzat egyes rendelkezéseinek, valamint a doppingvizsgálat során követett egyes gyakorlatoknak a közösségi versenyszabályokkal és a szolgáltatásnyújtás szabadságával való összeegyeztethetőségét. Mindenekelőtt a tűréshatárnak 2 ng/ml-ben történt meghatározása minősülhet a NOB és az általa akkreditált 27 laboratórium közötti összehangolt magatartásnak. Ez a küszöbérték tudományos szempontból megalapozatlan, és az ártatlan vagy csak egyszerűen gondatlan sportolók eltiltásához vezethet. A felperesek esetében a tűréshatár megállapított túllépése származhatott a nem herélt kan disznó húsát tartalmazó étel fogyasztásából is. Továbbá a NOB által elfogadott objektív felelősségi alakzat, valamint a sport területén a jogviták választottbírósági úton történő eldöntésére felállított intézményeknek (TAS és CIAS) a NOB-tól való nem kellő mértékű függetlensége mind e küszöbérték versenyellenes jellegét erősíti.

17 E panasz szerint e szabályok (a továbbiakban egységesen: vitatott doppingellenes szabályok vagy vitatott doppingellenes szabályozás) alkalmazása a sportolók részére különösen az EK 49. cikkben biztosított gazdasági szabadságok, versenyjogi szempontból pedig a sportolókat az EK 81. és az EK 82. cikk alapján megillető jogok megsértésére vezetne.

18 A Bizottság az EK-Szerződés [81.] és [82.] cikke alapján kezdeményezett eljárásokban a felek meghallgatásáról szóló, 1998. december 22-i 2842/98/EK bizottsági rendelet (HL L 354., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 4. kötet, 204. o.) 6. cikke szerint eljárva 2002. március 8-i levelében tájékoztatta a felpereseket azokról az indokokról, amelyek alapján nem adott helyt a panasznak.

19 A felperesek 2002. április 11-i levelükben a Bizottság elé terjesztették a 2002. március 8-i levéllel kapcsolatos észrevételeiket.

20 A Bizottság 2002. augusztus 1-jei határozatával (a továbbiakban: megtámadott határozat) elutasította a felperesek panaszát, miután a versenyjogi értékelési szempontok szem előtt tartásával megvizsgálta a vitatott doppingellenes szabályozást, és megállapította, hogy erre a szabályozásra nem vonatkozik az EK 81. és az EK 82. cikkben meghatározott tilalom (a megtámadott határozat 33–70. pontja).

Az eljárás és a felek kérelmei

21 A felperesek a jelen keresetet az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. október 11-én benyújtott keresetlevéllel terjesztették elő.

22 A felperesek ugyanezen a napon önálló beadványban gyorsított eljárás iránti kérelmet terjesztettek elő az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 76a. cikke alapján. Ezt a kérelmet, amellyel szemben a Bizottság az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. október 25-én benyújtott észrevételeiben tiltakozást terjesztett elő, az Elsőfokú Bíróság elutasította.

23 A Finn Köztársaság az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2003. január 24-én benyújtott beadványában a Bizottság támogatása érdekében beavatkozás iránti kérelmet terjesztett elő. Az Elsőfokú Bíróság negyedik tanácsának elnöke 2003. február 25-i végzésével engedélyezte a beavatkozást. A beavatkozó 2003. április 7-én előterjesztette beavatkozási beadványát.

24 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (negyedik tanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott.

25 A felperesek és az alperes megjelentek a 2004. április 21-i tárgyaláson, és ott megtették szóbeli előadásaikat, valamint válaszoltak az Elsőfokú Bíróság kérdéseire. A beavatkozó fél nem jelent meg a tárgyaláson, amit a tárgyalási jegyzőkönyvben is rögzítettek.

26 A felperesek azt kérik az Elsőfokú Bíróságtól, hogy semmisítse meg a megtámadott határozatot.

27 A Bizottság azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy:

— utasítsa el a keresetet;

— a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.

28 A Finn Köztársaság azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy utasítsa el a keresetet.

Indokolás

A felek érvei

29 A felperesek keresetük alátámasztására három jogalapot jelöltek meg.

30 Az első jogalap szerint a Bizottság mind ténybeli, mind jogi szempontból nyilvánvaló értékelési hibát követ el azzal, hogy nem tekinti a NOB-ot a közösségi joggyakorlat szerinti vállalkozásnak.

31 A második jogalap szerint a Bizottság mind ténybeli, mind jogi szempontból nyilvánvaló értékelési hibát követ el azzal, hogy a sportolók szabadságának az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozásból származó korlátozását úgy tekinti, mint amely nem minősül az EK 81. cikk értelmében vett versenykorlátozásnak azon indok alapján, hogy az ilyen korlátozás hozzátartozik a sportversenyek szervezéséhez és megfelelő lebonyolításához, és ez nem haladja meg a doppingellenes küzdelem céljának megvalósításához szükséges mértéket. A Bizottság helytelenül alkalmazta a Bíróság C-309/99. sz., Wouters és társai ügyben 2002. február 19-én hozott ítéletében megállapított szempontokat (EBHT 2002., I-1577. o., a továbbiakban: Wouters-ítélet).

32 A harmadik jogalap szerint a Bizottság mind ténybeli, mind jogi szempontból nyilvánvaló értékelési hibát követ el azzal, hogy a megtámadott határozat indokolásának 71. pontjában a következőket jelenti ki: „A panasz nem tartalmaz olyan tényeket, amelyek alapján arra a következtetésre lehetne jutni, hogy valamely tagállam vagy társult állam megszegi az EK 49. cikket. Ténylegesen egyetlen részlet sem utal valamely tagállam hatóságának a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvével ellentétesnek bizonyuló jogi aktusok elfogadása miatt fennálló felelősségére.".

33 A Bizottság — miután előzetesen fenntartotta, hogy a kereset nyilvánvalóan megalapozatlan, mivel arra irányul, hogy a versenyjogból átvett mesterséges indokok alapján újra kérdésessé tegyen valamely sportszankciót, valamint a doppingellenes küzdelem érdekében meghatározott sajátos szempontokat — a három megsemmisítésre irányuló jogalap cáfolataként a megtámadott határozatban kifejtett elemzést támasztja alá. Egyrészt, a Bizottság arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 37. pontjában jelezte, hogy a NOB minősíthető vállalkozásnak, és hozzáfűzte, hogy az Olimpiai mozgalom keretében a NOB-ot vállakozások nemzeti és nemzetközi társulásai szövetségének lehetne minősíteni. Másrészt, a Bizottság helyesen jutott arra a következtetésre a megtámadott határozat 55., 70. és 72. pontjában, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályok nem

tartoznak az EK 81. cikk (1) bekezdésében és az EK 82. cikkben foglalt tilalom alá, és nem tért el a Wouters-ítéletben megállapított szempontoktól. Végül, a Bizottság jogosan utasította el a panasznak az EK 49. cikk megsértésére vonatkozó részét is, mivel e panasz nem tartalmaz olyan elemeket, amelyek arra engednének következtetni, hogy valamely tagállam vagy társult állam ilyen jogsértést követett volna el (a megtámadott határozat 71. pontja).

34 A Finn Köztársaság úgy érvelt, hogy a sportot két szempontból is meg lehet közelíteni: megkülönböztethető egyrészt a társadalmi, egyesítő és kulturális szerepet betöltő tulajdonképpeni sporttevékenység, másrészt az ahhoz kapcsolódó gazdasági tevékenység. A Bíróság megerősítette, hogy a sport csak annyiban tartozik a közösségi jog hatálya alá, amennyiben az EK 2. cikk értelmében vett gazdasági tevékenységről van szó (a Bíróság 36/74. sz., Walrave és Koch ügyben 1974. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 1974., 1405. o., a továbbiakban: Walrawe-ítélet] 8. pontja, a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítéletének [EBHT 1995., I-4921. o., a továbbiakban: Bosman-ítélet] 73. pontja és a C-51/96. sz. Deliège-ügyben 2000. április 11-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-2549. o., a továbbiakban: Deliège-ítélet] 41. pontja). Így a tulajdonképpeni sporttevékenység és az erre a tevékenységre vonatkozó szabályok, így a doppingellenes szabályok, nem tartoznak a közösségi versenyjogi szabályok hatálya alá. Ezért az Elsőfokú Bíróság nem fogadhatná el a jelen keresetet anélkül, hogy ne gyengítené a doppingellenes küzdelem nemzetközi rendszerét, amellyel egyúttal gyengítené azon értékeket, amelyeket éppen a sport szervezése fejleszt.

Az Elsőfokú Bíróság értékelése

35 A jelen kereset, amely az EK 81. és az EK 82. cikk végrehajtására vonatkozó eljárást lezáró, az előterjesztett panaszt elutasító határozat megsemmisítésére irányul, lényegében azt a kérdést veti fel, hogy lehet-e valamely doppingellenes szabályozást a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó EK 49. cikk alapján vitatni, valamint, hogy milyen következtetéseket lehet esetlegesen abból levonni a közösségi versenyjog tekintetében.

36 Annak érdekében, hogy erre, az eljárás eredményére is hatással lévő kérdésre, valamint a felek érveire és az általuk hivatkozott jogalapokra választ lehessen adni, a Bíróság ítélkezési gyakorlata fényében meg kell határozni az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás természetét és tartalmát az EK-Szerződés gazdasági szabadságokra vonatkozó, a munkavállalók szabad mozgása területén alkalmazandó, valamint a szolgáltatásnyújtás szabadságára és a versenyjogra vonatkozó rendelkezéseinek a sportszabályozásokra történő alkalmazása terén.

Az EK-Szerződés gazdasági szabadságokra vonatkozó rendelkezéseinek a sportszabályozásokra való alkalmazásáról

37 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Közösség céljaira figyelemmel különböző sportok gyakorlása csak annyiban tartozik a közösségi jog hatálya alá, amennyiben az az EK 2. cikk értelmében vett gazdasági tevékenységnek minősül (a Walrave-ítélet 4. pontja, a 13/76. sz. Donà-ügyben 1976. július 14-én hozott ítélet [EBHT 1976., 1333. o., a továbbiakban: Donà-ítélet] 12. pontja, a Bosman-ítélet 73. pontja, a Deliège-ítélet 41. pontja és a C-176/96. sz., Lehtonen és Castors Braine ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-2681. o., a továbbiakban: Lehtonen-ítélet] 32. pontja). A Bíróság egyébként elismerte, hogy a sporttevékenység a Közösségben számottevő társadalmi jelentőséggel bír (a Bosman-ítélet 106. pontja és a Deliège-ítélet 41. pontja).

38 Ezt az ítélkezési gyakorlatot egyébként megerősítette a sportra vonatkozó 29. nyilatkozat, amely az Amszterdami Szerződés szövegét megállapító konferencia záróokmányának mellékletében található, és amely hangsúlyozza a sport társadalmi fontosságát, valamint az Európai Unió intézményeit külön felhívja arra, hogy különösen az amatőr sport sajátosságait vegyék figyelembe. Ez a nyilatkozat egybecseng a hivatkozott ítélkezési gyakorlattal különösen abban, hogy azokra a helyzetekre vonatkozik, amikor a sport gyakorlása gazdasági tevékenységnek minősül (a Deliège-ítélet 42. pontja).

39 Amennyiben az ilyen sporttevékenység munkaviszony vagy díjazás ellenében nyújtott szolgáltatás jellegét ölti, az esettől függően különösen az EK 39. és az azt követő cikkek vagy az EK 49. és az azt követő cikkek hatálya alá tartozhat (a Walrave-ítélet 5. pontja, a Donà-ítélet 12. és 13. pontja és a Bosman-ítélet 73. pontja).

40 A Bíróság szerint így a Szerződés tilalmakat előíró rendelkezéseit alkalmazni kell a sport területén meghozott azon szabályokra, amelyek a sporttevékenység gazdasági oldalára vonatkoznak. Ebben az összefüggésben a Bíróság korábban úgy határozott, hogy a hivatásos sportolók klubok közötti átigazolása esetén járó juttatások (átigazolási záradék) kifizetésére, vagy a meccsek során a klubok által játszatható, más tagállamokban honos hivatásos játékosok számának korlátozására (a klubcsapatok összetételére) vonatkozó, vagy kizárólag a sportot érintő vagy a játékosok helyzetének különbözőségével indokolt objektív okok nélkül a más tagállamokból származó játékosok esetében a különböző átigazolási határidőket meghatározó szabályok (átigazolási határidőkre vonatkozó záradék) a Szerződés e rendelkezéseinek hatálya alá tartoznak, és kiterjed rájuk az e rendelkezésekben előírt tilalom (lásd ebben a sorrendben a Bosman-ítélet 114. és 137. pontját, a Lehtonen-ítélet 60. pontját és a Bíróság C-438/00. sz., Deutscher Handballbund ügyben 2003. május 8-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-4135. o., a továbbiakban: Kolpak-ítélet] 56–58. pontját).

41 Ellenben azon tilalmak, amelyeket a Szerződés e rendelkezései előírnak, nem vonatkoznak a tisztán sportszabályokra, azaz azon szabályokra, amelyek csupán a sportot érintő kérdésekre vonatkoznak, és így a gazdasági tevékenységhez nincs közük (a Walrave-ítélet 8. pontja). Valójában az ilyen, a sporttalálkozók sajátos jellegéhez és keretéhez igazodó szabályozások hozzátartoznak a sportverseny megszervezéséhez és megfelelő lefolytatásához, és nem tekinthetők a munkavállalók szabad mozgására és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó közösségi szabályok korlátozásának. Ebben az összefüggésben a Bíróság korábban olyan ítéleteket hozott, amelyek szerint tisztán sportszabályoknak minősülnek, azaz jellegüknél fogva nem tartoznak az EK 39. és az EK 49. cikk hatálya alá a nemzeti válogatottak összetételére vonatkozó szabályok (a Walrave-ítélet 8. pontja és a Donà-ítélet 14. pontja), sem a magas szintű nemzetközi versenyeken résztvevőknek a sportszövetségek által a saját tagszervezeteik közül történő kiválasztására vonatkozó

szabályok (a Deliège-ítélet 64. pontja). E szabályok közé tartoznak a szorosabb értelemben vett „játékszabályok", mint például a meccs időtartamát vagy a pályán tartózkodó játékosok számát meghatározó szabályok, mivel a sport csak meghatározott szabályok keretei között létezhet és működhet (a Walrave-ítélet 9. pontja, a Donà-ítélet 15. pontja, a Bosman-ítélet 76. és 127. pontja, a Deliège-ítélet 43. pontja és a Lehtonen-ítélet 34. pontja).

42 Meg kell említeni, hogy a Bíróságnak a fent említett ítéletekben nem kellett állást foglalnia a tárgybeli sportszabályoknak a Szerződés versenyre vonatkozó rendelkezéseihez való viszonyáról (lásd ebből a szempontból a Bosman-ítélet 138. pontját, a Deliège-ítélet 36-40. pontját és a Lehtonen-ítélet 28. pontját). Az ítélkezési gyakorlat által a személyek szabad mozgása és a szolgáltatásnyújtás szabadsága területére vonatkozó közösségi rendelkezéseknek a sportszabályozásokra való alkalmazhatósága tárgyában kialakított elvek a Szerződésnek a versenyre vonatkozó rendelkezései tekintetében is érvényesek. Az a tény ugyanis, hogy valamely, tisztán a sportra vonatkozó szabályozásnak nincs köze a gazdasági tevékenységhez, és ennek következtében a Bíróság szerint az nem tartozik az EK 39. és az EK 49. cikk hatálya alá, amely egyben azt is jelenti, hogy ennek a szabályozásnak nincs köze a gazdasági versenyviszonyokhoz sem, és következésképpen az nem tartozik az EK 81. és az EK 82. cikk hatálya alá sem. Ezzel szemben az olyan szabályozás, amelyet noha a sport területén fogadtak el, de nem tisztán sport jellegű, hanem a sporttevékenység gazdasági oldalára is vonatkozik, mind az EK 39. és az EK 49. cikk, mind az EK 81. és az EK 82. cikk rendelkezéseinek hatálya alá tartozik, és adott esetben az e rendelkezések által biztosított szabadságok megsértésének is minősülhet (lásd ebből a szempontból a Bosman-ügyben Lenz főtanácsnok indítványának [EBHT 1995., I-4930. o.] 253–286. pontját, és különösen a 262., 277. és 278. pontját, a Deliège-ügyben Cosmas főtanácsnok indítványának [EBHT 2000., I-2553. o.] 103-112. pontját és a Lehtonen-ügyben Alber főtanácsnok indítványának [EBHT 2000., I-2685. o.] 110. és 115. pontját), illetve az EK 81. és az EK 82. cikk végrehajtására vonatkozó eljárás tárgya is lehet.

43 E megállapítások fényében kell meghatározni a doppingellenes szabályozás és — jelen esetben — az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályok jellegét.

Az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályok jellegéről

44 Meg kell említeni, hogy jóllehet a magas szintű sport kétségtelenül nagymértékben gazdasági tevékenységgé vált, ebből még nem következik, hogy a doppingellenes küzdelem gazdasági célt követne. Valójában a doppingellenes küzdelem célja elsődlegesen a sportszerűség szellemének (fair-play) megóvása, amely nélkül a sport, függetlenül attól, hogy amatőrként vagy hivatásosként gyakorolják, már nem sport. Ez a tisztán társadalmi cél önmagában is igazolja a doppingellenes küzdelmet. Másodsorban, és mindaddig, amíg a doppingszerek nem járnak negatív élettani hatás nélkül, e küzdelemnek a célja a sportolók egészségének megóvása. Így a doppingolás tilalma, mint a fair-play követelményének sajátos kifejeződése, elsődleges a sportszabályok között.

45 Másrészt hangsúlyozni kell, hogy a sport lényegénél fogva ingyenes és nem gazdasági jellegű tevékenység, még akkor is, ha a sportoló azt hivatásos sporttevékenység keretében gyakorolja. Másszóval, a doppingolás tilalma és a doppingellenes szabályozás, még abban az esetben is, ha a sporttevékenységet hivatásos sportoló gyakorolja, kizárólag e sporttevékenység lényegét jelentő nem gazdasági oldalra összpontosít.

46 E megállapítások tükröződnek vissza az 1999. december 1-jei, a Sport keretében végzett doppingolás elleni küzdelem közösségi támogatásának tervében [COM (1999) 643 végleges], amely szerint a doppingolás „a sport és az általa hagyományosan képviselt értékek antinómiáját jelképezi", valamint a Bizottság 1998. szeptember 29-i, „A közösségi cselekvés fejlődése és távlatai a sportban" című munkadokumentumában, amely szerint „a sport a társadalom erkölcsösebbé tételében játszik szerepet" az általa hordozott, a „fair-play"-hez, a szolidaritáshoz, a tisztességes versenyhez [és] a csoportszellemhez kapcsolódó értékek révén", továbbá a Bizottságnak az Európai Tanács részére, a közösségi keretekben a jelenlegi sportstruktúrák megóvásának és a sport társadalmi szerepe fenntartásának szemszögéből készített 1999. december 10-i jelentésében [COM (1999) 644 végleges, „Helsinki-jelentésnek" is nevezik], amely szerint „a sporthoz tartozó szabályok mindenekelőtt »játékszabályok«", és „e szabályok célja a verseny meghamisításának megakadályozása".

47 Az előzőkben kifejtettekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy a doppingolás tilalma tisztán sportmegfontolásokon alapul, és idegen bármilyen gazdasági megfontolástól. Ebből a megállapításból az ítélkezési gyakorlat és a fenti 37–42. pontban kifejtettek fényében az következik, hogy csakúgy, mint a Bíróság által a Walrave-, a Donà- és a Deliège-ítéletben megvizsgált szabályozások, a doppingellenes küzdelem szabályai nem tartoznak a Szerződés gazdasági szabadságokra vonatkozó rendelkezéseinek, és különösen az EK 49., az EK 81. és az EK 82. cikk hatálya alá. Valójában a doppingellenes szabályok magához a sporthoz kapcsolódnak szorosan.

48 Jelen ügyben az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy ugyanezen következtetést kell levonni az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás vonatkozásában is.

49 Egyrészről az ügyben nem vitatott tény, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás egyáltalán nem irányul hátrányos megkülönböztetésre. A felperesek egyáltalán nem hivatkoztak arra, hogy a 3. pontban említett tűréshatárt szelektíve alkalmaznák bizonyos sportolók vagy sportolói csoportok esetében azért, hogy így zárják ki őket a versenyekből, sőt éppen ellenkezőleg. Ilyen jellegű hátrányos megkülönböztetést feltételezve az érintett szabályozás vonatkozásában nyilvánvalóan nem lehetne alkalmazni a Szerződésnek a gazdasági szabadságokra vonatkozó rendelkezései alkalmazási körének azon korlátozását, amelyet a Bíróság a tisztán sportszabályozások kapcsán ismert el (a Walrave-ítélet 9. pontja). Valójában az ilyen megszorítás ekkor nemcsak a saját tárgyára, azaz a „nemes versengés és más sporteszmények" megóvására szorítkozna (a Deliège-ügyben Cosmas főtanácsnok indítványának 50. és 74. pontja). Az ilyen szabályozás nem esne ki a Szerződésnek a gazdasági szabadságokra vonatkozó rendelkezései alkalmazási köréből, és így megsértené e szabadságokat, amely jogsértést a Bizottságnak kellene megállapítania, és szankcióval sújtania az EK 81. és az EK 82. cikk végrehajtására irányuló eljárás keretében, ha a jelen ügy tárgyát képező szabályozás a versenyszabályokhoz képest hiányosságokat tartalmazna.

50 Másrészt az Elsőfokú Bíróság szerint nem vezetnek eredményre azok az érvek, amelyekkel a felperesek két különböző megközelítésből is igyekeznek újra megkérdőjelezni az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás tisztán sport jellegét.

51 Az első megközelítési szempont szerint a felperesek fenntartják, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás sérti gazdasági szabadságaikat, mert rájuk nézve az gazdasági hatásokkal jár.

52 Ez az érvelés — amely annak állítását jelenti, hogy valamely szabályozás nem lehet tisztán sport jellegű, ha az gazdasági hatásokkal jár — ellentétes a Bíróság ítélkezési gyakorlatával.

53 Valójában pontosan ez a jogvita kialakulásának oka, azaz először is, valamely sportszabályozásnak gazdasági hatásai vannak a hivatásos sportolók vonatkozásában, másodszor, ezt a szabályozást e sportolók közül egyesek túlterjeszkedőnek ítélik, a kérdés pedig így az, hogy ez a sportszabályozás tisztán sport jellegű-e (ez az eset áll fenn azon szabályozásoknál, amelyek vonatkozásában a Walrave-, a Deliège- és a Donà-ítéletet hozták), vagy hogy az a sporttevékenységet gazdasági vetületében közelíti meg (ez az eset azon szabályozásoknál, amelyek vonatkozásában a Bosman-, a Lehtonen- és a Kolpak-ítéletet hozták).

54 Még mindig az első megközelítési szempont szerint a felperesek a tárgyaláson is fenntartották, hogy éppen állítólagos túlterjeszkedő jellege miatt a doppingellenes szabályozás sérti a sportolóknak a Szerződésben biztosított gazdasági szabadságait. Más szóval, ez a végeredményben nem megkülönböztető jellegű szabályozás a túlterjeszkedő részében, és éppen e túlterjeszkedés miatt már nem pusztán doppingellenes szabályozás, és következésképpen nem minősíthető tisztán sport jellegű szabályozásnak.

55 Ez az érvelés nem elfogadható. Ugyanis vitathatatlan az, hogy az eljárás tárgyát képező szabályok természetüknél fogva doppingellenes rendelkezések. Semmiképpen sem irányulnak megkülönböztetésre. Következésképpen e szabályok állítólagos túlterjeszkedő jellegének — ha ezt megalapozottnak tekintjük — nincs olyan hatása, amely megszüntetné tisztán sport jellegüket, és amely így jogszerű-

ségüket a versenyjog gazdasági szempontjain alapuló értékeléstől tenné függővé, mivel saját tárgyukra korlátozódnak, amely a doppingellenes küzdelem és a sportszerűség szellemének megóvása. Egyébként a felperesek maguk is elfogadják e követett cél jogszerűségét.

56 A második megközelítési szempont szerint a felperesek keresetükben kifejtik, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozást nemcsak emberbaráti és egészségügyi szempontok indokolták, hanem a NOB-ra jellemző gazdasági szempontok is, különösen az az elvben jogszerű törekvés, hogy megakadályozza az Olimpiai játékok gazdasági potenciálját gyengítő doppingbotrányokat. Ez az érvelés azt sugallja, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás nem tisztán sportszabályozás, és ezért azt el kell utasítani.

57 Valójában az a tény, hogy a NOB-ot az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás kialakítása során esetleg foglalkoztathatta azon, a felperesek által is jogszerűnek tartott, törekvés, hogy megóvja az Olimpiai játékok gazdasági potenciálját, önmagában nem jár azzal a következménnyel, hogy e szabályozást megfosztja tisztán sport jellegétől.

58 Mindezeken túlmenően, még ha bizonyították volna is azt, ami jelen esetben nem történt meg, hogy a NOB kizárólag saját gazdasági érdekei alapján cselekedett, akkor is feltételezni lehetne, hogy a tudományos szempontból leginkább megalapozott küszöbértéket választotta volna tűréshatárként. Ténylegesen meg kell állapítani, hogy a NOB gazdasági érdeke az, hogy tudományos szempontból a legpontosabb doppingellenes szabályozást dolgozza ki annak érdekében, hogy egyszerre biztosítsa a sportverseny legmagasabb szintjét; ez az érdeke a mediatizálás szempontjából is, valamint hogy elkerülje a vétlen sportolók rendszeres kizárásával okozott botrányokat is.

59 Ebből következik, hogy a felperesek érvelése, amely azon alapult, hogy egy állítólagosan túl alacsony szinten meghatározott tűréshatár kialakítása a NOB gazdasági érdekeivel találkozik, nem gyakorlatias, és nem meggyőző, így azt el kell utasítani.

60 A megtámadott határozat vonatkozásában az Elsőfokú Bíróság álláspontja szerint a Bizottság által kifejtett következtetés helytálló, figyelemmel e határozat 72. pontjára, amely szerint „az ügy tárgyát képező szabályok, illetve gyakorlat nem tartozik az [EK] 81. és az [EK] 82. cikkben meghatározott tilalom alá".

61 Mielőtt erre a következtetésre jut, a Bizottság először megjegyzi, hogy e szabályoknak nem célja a verseny korlátozása, miután a megtámadott határozat 40. pontjában jelezte, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályoknak az EK 81. cikkel való összeegyeztethetősége értékelése magában foglalja annak vizsgálatát, hogy végrehajtásuk jogi és gazdasági összefüggéseiben e szabályoknak célja-e a verseny korlátozása, vagy azok ilyen hatással járnak-e. A Bizottság szerint olyan eszközökről van szó, amelyeket kizárólag a doppingolás leküzdésére szántak, és amelyek egyedüli célja azon sportolók azonosításának és szankcionálásának biztosítása, akiknek magatartása ellentétes az őket a tiltott anyagok használata és tiltott módszerek alkalmazása vonatkozásában terhelő kötelezettségekkel (a megtámadott határozat 41. pontja). Ami a versenyre gyakorolt hatásukat illeti, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályok hatása lehet a sportolók cselekvési szabadságának korlátozása, azonban az ilyen korlátozás nem szükségszerűen az EK 81. cikk értelmében vett versenykorlátozás, mivel szorosan hozzátartozhat a sportverseny szervezéséhez és megfelelő lebonyolításához (a megtámadott határozat 42. pontja). A megtámadott határozat további részében a Bizottság a Wouters-ítéletre alapozott elemzés alapján arra a következtetésre jut, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályok szorosan kapcsolódnak a sportverseny megfelelő lebonyolításához, és hogy azok szükségesek a doppingolás elleni hatékony küzdelemhez, valamint hogy a sportolók cselekvési szabadságának korlátozása nem haladja meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket. Következésképpen a Bizottság szerint e szabályok nem tartoznak az EK 81. cikkben meghatározott tilalom hatálya alá (a megtámadott határozat 55. pontja).

62 A tárgyaláson az Elsőfokú Bíróság kérdésére adott válaszában a Bizottság pontosította, hogy a megtámadott határozat a fenti 37. és 41. pontban hivatkozott Walrave-, Donà- és Deliège-ítéleteken, azaz az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás tisztán sport jellegén alapul. Hozzáfűzte, hogy jóllehet elvégezte az eljárás tárgyát képező, egyébként tisztán sport jellegű doppingellenes szabályozás vizsgálatát a versenyjog szempontjából, a Wouters-ítéletben kifejtett elemzési módszer szerint, azt csakis „kiegészítő" jelleggel vagy „a teljesség kedvéért" tette.

A Bizottság főleg arról akart meggyőződni, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás nem megkülönböztető jellegű-e.

63 Ez utóbbi pont kapcsán az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy a panaszban egyáltalán nem hivatkoztak arra, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás megkülönböztető jellegű lenne. Éppen ellenkezőleg, vitán felül állt, hogy az minden sportolóra alkalmazandó. Ez a vitathatatlan tény egyébként a megtámadott határozat alapját képezi, amely arra szorítkozik, hogy 50. pontjában megemlíti azt.

64 Az általa alkalmazott kifejezések szerint a Bizottság által kiegészítő jelleggel vagy a teljesség kedvéért az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás vonatkozásában elvégzett versenyjogi elemzés általánosabb kérdésével kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy ez a vizsgálat valóban nem volt szükséges, egyrészt mivel tisztán sportszabályozásról van szó, másrészt pedig a Walrave-, a Donà- és a Deliège-ítéletre való tekintettel.

65 Egyébként jelezni kell, hogy a jelen ügy különbözik a Wouters-ítéletet eredményező ügytől. A Wouters-ügy tárgyát képező szabályozás egy piaci magatartásra — az ügyvédek és a könyvszakértők közötti hálózatok létrehozására — vonatkozott, és így egy lényegénél fogva gazdasági tevékenységre, az ügyvédi tevékenységre vonatkozott. Ellenben a jelen ügy tárgyát képező szabályozás olyan magatartásra — a doppingolásra — vonatkozik, amely a sport jellegének figyelmen kívül hagyása nélkül nem minősíthető piaci magatartásnak, és olyan tevékenységgel — a sportolással — kapcsolatos, amely saját lényegénél fogva idegen bármilyen gazdasági megfontolástól, miként az a fenti 45. pontban is kifejtésre került.

66 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Wouters-ítéletben alkalmazott elemzési módszerre való hivatkozás semmi esetre sem teszi kérdésessé a Bizottság által a megtámadott határozatban elfogadott következtetést, amely szerint az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás nem tartozik az EK 81. és az EK 82. cikk hatálya alá, mivel ez a következtetés végeredményben azon a megállapításon alapszik, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás tisztán sportszabályozás.

67 A szabályozás e tisztán sport jellegéből azt a következtetést lehet levonni, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozásnak a felperes általi megtámadása a sportszabályok hatálya alá és a sportjogi vitákat elbíráló szervek hatáskörébe tartozik. Az Elsőfokú Bíróság ebből a szempontból emlékeztet arra, hogy a felperesek olyan jogorvoslati lehetőségekkel rendelkeztek, amelyeket csak részben vettek igénybe. Valójában lemondtak arról, hogy a Svájci Szövetségi Bíróság előtt támadják meg a TAS 2001. május 23-i választottbírósági ítéletét.

68 Figyelemmel a fenti megállapítások összességére, az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a felperesek által jelen kereset alátámasztására felhozott három semmisségi jogalap megalapozatlan. Valójában az első kettő jogalap, amelyek a Bizottság által a NOB-nak vállalkozásként történő minősítése és a Wouters-ítélet szempontjainak alkalmazása során elkövetett nyilvánvaló értékelési hibákra vonatkoznak, azon a téves előfeltételezésen alapulnak, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás a versenyjog körébe tartozik. A harmadik jogalap, amely a Bizottság által az EK 49. cikk végrehajtása során elkövetett nyilvánvaló értékelési hibára vonatkozik, azon a téves előfeltételezésen alapul, hogy az eljárás tárgyát képező doppingellenes szabályozás e rendelkezés hatálya alá tartozik. E jogalapokat következésképpen további mélyrehatóbb vizsgálat nélkül kell elutasítani.

69 Következésképpen a keresetet mint megalapozatlant el kell utasítani anélkül, hogy helyt kellene adni a felperesek két tudományos szakértő tanúként történő meghallgatására vonatkozó indítványának.

A költségekről

70 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél azt kérte. A felpereseket, mivel pervesztesek lettek, az alperes kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére. Másrészt ugyanezen szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdése alapján az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

2) A felpereseket kötelezi a saját költségeik és a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.

3) A Finn Köztársaság maga viseli saját költségeit.

Legal Tiili Vilaras

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. szeptember 30-i nyilvános ülésen.

H. Jung H. Legal

hivatalvezető elnök